



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

27 Vtrùm honor sit restituendus, & quomodo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

tenetur cum iactura sui nominis reuocare; sed sufficit ut illum laudet in eo genere virtutis, ubi infamauit. quod si sic videatur non satis restituta, reliquum poterit pecunia compensare arbitrio prudentum, vel potius remissionem restitutionis pecunia impetrare; si tamen commodè possit, alioquin non tenetur. Ratio est; quia ille plebeius non potest cum ratione exigere, ut ille famam suam tanti momenti amittat; sed debet esse contentus laude, humanitate & muneribus pecuniarijs ex arbitrio prudentum. Ita Sotus lib. 4. qu. 6. art. 3. ad quartum. Toletus lib. 5. cap. 70. Corduba lib. 1. q. 33. art. 2. Couar. ad regulam Peccatum, 1. p. num. 8. §. Tertio, adultera. & alij.

Nonò, Si bona fide persuasus esse verum & publicum, narraſti, nec possis sine damno famæ tuæ restituere. dubit. 22.

Decimò, Si reuera nulla fuit infamia secuta, eò quòd infamator esset nullius fidei, (quod sæpè accidit) vel quia illi, apud quos infamauit, sciebant similia; ita ut infamia non fuerit notabiliter aucta.

DVBITATIO XXVII.

Vtrum honor sit restituendus, & quo modo.

139
Honor lædi dicitur.

Notandum est, Honorem lædi contumelias, irrisione, sannis, alapa inflicta, alijsque similibus modis. sicut enim honoramus aliquem edito signo, quo testemur eius excellentiam, nosque eum magnificere, cum quadam nostri submissione: ita honorem lædimus edito aliquo signo, quo testemur eius vilitatem, nosque illum contemnere, quod fit modis enumeratis.

Dico Primò, Qui iniuste alterius honorem lædit, tenetur ad restitutionem seu satisfactionem, siue id publice coram alijs, siue priuatim fecerit coram illo solo. Est communis DD. Prior pars patet, quia fecit veram iniuriam contra Iustitiam commutatiuam.

Dices, Alter nullum accepit damnum ex contumelia, præsertim si nemo alius id aduertit; ergo nihil restituendum.

Resp. Esto, non acceperit damnum, tamen illata est ei verè iniuria; vnde teneris saltem ad satisfactionem, si nolis hoc vocare restitutionem. quòd confirmatur illa sententia Domini, Matth. 5. *Qui dixerit fratri suo, Fatuo, (id est graue conuiuium) reus erit gehenna ignis; & subiicit Dominus; Si ergo offers munus tuum ad altare, & ibi recordatus fueris, quia frater tuus habet aliquid aduersum te, relinque ibi munus tuum ante altare, & vade prius reconciliari fratri tuo.* vbi manifestè Dominus exigit satisfactionem, etiam pro contumelia priuata.

141
Dammum dignitatis.

Respondeo Secundo, Inferri etiam damnum quoddam hominum æstimatione, non fortunatum, sed dignitatis, dum enim contumelia afficis, veluti labem quamdam dignitati irrogas, eamque quantum in te est, viliozem reddis. Vnde contumelia affecti, dicunt honorem & dignitatem suam, læsam & imminutam. Hanc autem læsionem tantum æstimant, ut sæpè damna fortunarum grauissima præoptent; vnde etiam solent maxima indignatione ob hanc iniuriam commoueri.

142

Dico Secundo, Omissio honoris debiti super-

rioribus vel aequalibus, non est contra Iustitiam commutatiuam, sed contra virtutem obseruantiam: vnde per se non obligat ad restitutionem. Patet, quia aliud est non honorare, aliud contumeliam irrogare.

Omissio honoris.

Dixi, per se; quia fieri potest, ut ratione alicuius contumeliæ interpretatiue, quæ illi omissioni coniuncta est, obligeris; ut si alijs honorantibus Episcopum, vel Pastorem prætereuntem, tu illum sine vilo honoris signo impudenter aspicias.

Dico Tertio, Qui in alterius absentia aliquid fecit vel dixit apud alios in eius contumeliam, tenetur apud eundem restitutionem facere, si probabile est aliquid honoris ipsius apud eos detractum. Patet ex ijs, quæ sunt dicta de fama. si enim in animis eorum, dignitas ipsius imminuta est, ibi quoque instauranda est.

143

Dico Quarto, Varij sunt modi honoris restituendi: ex quibus is tantummodò est necessariò adhibendus, quo iudicio prudentis, satisficit honoris violato. Hæc propositio per se patet, & docet eam Caiet. opusc. 31. resp. 13. dub. 5.

Modi restituendi honoris.

Primò, Restitui potest honor amica & honorifica salutatione aut compellatione; & hic ferè sufficit Prælati & Superioribus erga inferiores: & viris nobilibus erga plebeios, ut rectè Caiet. q. 72. art. 3. non enim tenentur ij ad eò se demittere, ut veniam petant; quòd expressè D. Augustinus docet in sua Regula, de Superioribus.

144

Secundò, Adhibendo ad mensam, dando locum honorificum, propinando, &c. qui modus sæpè sufficit, etiam inter eos qui sunt paræ conditionis.

Tertio, Petendo veniam: qui modus est efficacissimus; quo debent uti inferiores erga Superiores, & sæpè etiam æquales inter se; nam si læsus hæc satisfactionem iuste exigat, (ut si graui contumelia affectus fuerit) nec aliam velit admittere, tenebitur alter veniam petere, si sit inferior vel æqualis.

Notandum Primò, Fieri posse, ut non sufficiat veniæ petitio; ut si atrox iniuria viro nobili illata sit; tunc enim potest exigi maior humiliatio, v.g. ut flexis genibus cum fune in collo veniam petas, sed qui iniuriam intulit, non tenetur eam præstare ante sententiam Iudicis. sic enim moribus Gentium est receptum, ut etiam pro summis iniurijs non teneatur quisquam sponte maiorem satisfactionem exhibere, quàm humilem veniæ petitionem cum signis doloris. Quòd si alter maiorem exigat, eam per Iudicem curet imponi vel infligi.

145
Si iniuria atrox.

Dices, satisfactio exhibenda est ad æqualitatem;

Resp. Satisfactio pro iniuria dupliciter potest esse æqualis iniuriæ. Primò exactè, ita ut gratiam non habeat admixtam. & hæc quia valde difficilis est, infligenda est per Iudicem. Secundò, quædam proportione. sic ut tota ferè nitatur gratia condonantis: & hæc consistit in humili veniæ petitione, signisque doloris, estque præstanda, etiam ante sententiam.

Notandum Secundò, Si petas veniam omnium iniuriarum, & alter eam concedat, non censeri condonatas, nisi eas iniurias, quas verisimiliter intendit condonare. Itaque si aliqua illum læset, quam si nosset, nollet sine satisfactione condonare, non censetur eam condonasse; quia ignorantia condonationem reddit inuoluntariam.

146